

Đerdap

*Željezna vrata
na Dunavu*

*Porte de fer
sur le Danube*

*Eisernes Tor
an der Donau*

park sa spomenikom palim ratnicima. Dalje nizvodno leži na desnoj obali mjestance Golubac s ruševinama jedne od najljepših tvrđava sa zidinama i devet kula, koje su međusobno, a isto tako i s glavnom, okruglom »Šešir-kulom«, spojene zidovima. Tu se počinje Dunav suživati u Klisuri. Deset kilometara nizvodno od Babakaja, stijene koja strši iz vode kao pretstraža Željeznih vratâ, leži poprečno usred Dunava stijena »Stenka«, kroz koju je prokopan kanal. Za ovim prokopom, prošavši mimo ruševina staroga rimskog kaštela i ugljenog rudnika Dobre, Dunav se počevši od Drenkove suzuje, te protječe među visokim šumovitim brdima, koja visoko strše s obje strane. Uistinu je veličanstvena Grebenska klisura s dijelovima Kozlom, Izlazom, Tahtalijom i Grebenom. Na dužini od približno 14 km strše oštre stijene iz vode, čak i kada je voda visoka, o koje se lome dunavski valovi uz silan šum. U ovom dijelu tjesnaca vide se tragovi staroga rimskog puta iz 33 i 34 g. Kod Grebena ostavlja Dunav Mali Đerdap, te se kod Donjega Milanovca širi skoro ro 1 km širine, a dalje nizvodno stiže se do glasovitoga brzića Juca, kroz koji također vodi prokop. Odmah za srpskim selom Golubinjem počinje Kazan, najveličanstveniji dio Đerdapa (Željeznih vrata). Tu se Dunav sužuje na ciglih 165 m širine, a doseže dubinu od 60 m. Brodska se utroba stresa od snažnih virova i kipućih golemih masa dunavske vode, koja navire sa svih strana. Uistinu pravi uskiptjeli kotao (kazan). Ovdje se tjesnac na pogled čini da je kapija s prirodnim krševitim vratnicama. Desno strši 700 m visok Štrbac. Bogatstvo prirodnih ljepota u veličanstvenu izgledu Kazana ostaje svakomu putniku duboko usječeno u dušu. Za vožnje od sata i po kroz ovo ždrijelo puno jezive ljepote, iskrsavaju nove slike jedna za drugom i jedna ljepša od druge. Na lijevoj obali Dunava, vijuga se niz obalu tjesnaca divan, moderan put. Na desnoj obali su ostaci negdašnjega rimskog carskog druma sa spomen-pločom »Tabula Traiana«. Lijevo ostaju spilje Ponikve i Veterani. Iza-